

СПОРТИВНИЙ ТУРИЗМ ЯК СПОСІБ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я

Кулакова С.О., здобувач вищої освіти,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна
Перерва П.Г., доктор економічних наук, професор,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6256-9329>

Спортивний туризм займає особливе місце серед інших видів туризму як найбільш ефективна форма набуття знань, умінь і навичок, необхідних для побутової, виробничої та військової діяльності людини. У процесі спортивного туризму одночасно вирішуються освітні, оздоровчі та спортивні завдання.

Кожен вид спортивного туризму має свої особливості. До видів спортивного туризму належать: пішохідний, гірськолижний, альпіністський, водний, велосипедний, автомобільний, мотоциклетний, екстремальний та спелеологічний.

Можливі також комбіновані туристичні спортивні заходи - туристичні спортивні заходи (змагання, походи, дистанції), в яких окремі ділянки маршрутів, дистанції або етапи належать до різних видів спортивного туризму.

Розглянемо більш детально найбільш популярні серед українців види спортивного туризму.

Гірськолижний туризм – це вид активного відпочинку, який полягає у спуску по схилах гірських масивів на лижах чи сноубордах. Цей вид туризму привертає людей різного рівня підготовки, від новачків до досвідчених лижників та сноубордистів. Наведемо деякі особливості гірськолижного туризму:

– локації та курорти: гірськолижні курорти розташовані в гірських регіонах з великою кількістю снігу взимку. У світі відомі курорти, такі як Шамоні (Франція), Ст. Моріц (Швейцарія), Аспен (США). Україна також має курорти, наприклад, Буковель, Драгобрат, Славське;

– різні рівні складності трас: курорти надають траси різної складності – від легких для початківців до екстремальних для досвідчених лижників та сноубордистів;

– інфраструктура: гірськолижні курорти зазвичай обладнані сучасною інфраструктурою, такою як ліфти, готелі, ресторани, прокат спорядження, школи лижу та інші зручності;

– екстремальні види спорту: окрім класичного гірськолижного спуску, курорти також пропонують можливості для екстремальних видів, таких як фрірайд та гелікоптерне лижне катання;

– зимові фестивалі та змагання: гірськолижні курорти можуть бути місцем проведення різних зимових фестивалів, концертів та спортивних змагань.

– розвиток туризму взимку: Гірськолижний туризм є важливим компонентом туристичного сезону взимку, що сприяє розвитку гірських регіонів та підвищує їхню туристичну привабливість.

Гірськолижний туризм в Україні є популярним напрямком, а розвиток нових курортів та покращення існуючої інфраструктури може привертати як внутрішніх, так і зарубіжних туристів.

Велосипедний туризм в Україні набуває популярності серед тих, хто цінує активний відпочинок та хоче досліджувати красу природи та культурні пам'ятки країни. Ось деякі аспекти велосипедного туризму в Україні. Наша країна має численні велосипедні маршрути, які пролягають через різні регіони країни. Це можуть бути стежки в лісах, велосипедні доріжки вздовж річок чи гірські маршрути в Карпатах. Деякі велосипедні маршрути об'єднують культурні та історичні пам'ятки. Наприклад, велосипедна подорож по Києву, Львову чи Одесі може включати в себе відвідування архітектурних пам'яток, музеїв і інших історичних об'єктів. Для любителів екстремальних вражень доступні велосипедні маршрути в гірських регіонах, які можуть включати в себе круті спуски та асфальтовані гірські серпантини. Різноманітні велосипедні заходи та фестивалі організуються в Україні, які об'єднують велолюбителів та пропонують різноманітні програми для різних рівнів підготовки. З'являється все більше велосипедних турбаз та готелів, які спеціально пристосовані для прийому велосипедистів. Вони можуть надавати сервіси для зберігання та ремонту велосипедів, а також інші зручності. В деяких містах та регіонах України розвивається інфраструктура для велосипедистів, включаючи велодоріжки, пункти прокату велосипедів та сервісні центри. Велосипедний туризм в Україні відкриває нові можливості для відкриття країни та насолоди її природою та культурою, розвиваючи при цьому спортивний та здоровий спосіб життя.

Альпіністський туризм - це високогірний туризм, сходження на важкодоступні гірські вершини, льодовики, вид спорту. Також термін «альпінізм» використовується у значенні «високогірний туризм». Нині неможливо з упевненістю сказати, хто, коли і яку вершину піднявся першим.

Лижний туризм – вид спортивного туризму в Україні, що є видом спорту. Лижний туризм є видом туризму на засобах пересування – на лижах. Для подолання природних перешкод використовуються туристські лижі. За своєю популярністю та масовістю лижний туризм займає одне з перших місць, наближаючись у цьому відношенні до туризму пішохідного.

Спелеологічний туризм - це різновид спортивного туризму, який представляє собою туристичні подорожі природними підземними порожнинами (печерами) і подолання в них різних перешкод (сифони, колодязі) з використанням різного спеціального спорядження (акваланги, карабіни, мотузки, гаки, індивідуальні страхові системи). Спелеологія – це один із найцікавіших видів спортивного туризму, а саме докладне вивчення печер та порожнеч. Навколо слова «спелеологія» виникає безліч суперечок та дискусій, вчені схиляються, що цей термін відноситься до науки, а прості туристи та любителі екстриму звикли називати «спелеологією» – проходження різних печер. Спелеологічний туризм користується популярністю вже багато років, але треба розуміти, що це не простий вид туристичного спорту, і що далеко не кожному він буде під силу.

На завершення відзначимо, що спортивний туризм також сприяє пізнанню свого краю, його історії та сучасності, природних та екологічних можливостей. Спортивний туризм є найдоступнішим з усіх видів фізичного виховання і може розвиватися як у формі активного відпочинку, так і спортивного або пригодницького туризму.

Література:

1. Перерва П.Г., Косенко А.В., Маслак М.В., Матросова В.О., Долина І.В. Формування управлінської, маркетингової та інноваційної політики на підприємствах туристичної індустрії. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Серія: економічні науки. 2018. № 47. С. 114-120.

2. Pererva P.G., Kocziszky G., Szakaly D., Veres Somosi M. (2012). Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668.

3. Кобелева Т.О. Формування показників комплаєнс-безпеки держави та підприємства. *Механізми управління соціо-еколого-економічною безпекою держави: колективна монографія / А.М. Черчик, Н.В. Коленда та ін.; за заг. ред. А-ра екон. наук, проф. А.М. Черчик. Луцьк : Терен, 2019. С. 193-208.*

4. Зіненко К.А., Кобелева Т.О. Складові економічної безпеки будівельного підприємства. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін*. зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф. (27 жовтня 2022 р.) / орг. ком.: Н. Канцедал [та ін.]; Полтав. держ. аграрний ун-т. Полтава: ПДАУ, 2022. С. 1174-1176.

5. Зіненко К.А., Кобелева Т.О. Методичний підхід до комплексного оцінювання економічної безпеки будівельного підприємства. *Сучасні технології менеджменту*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 21 жовтня 2022 р. / відп. ред. Л. Черчик. Луцьк: ВНУ ім. Л. Українки, 2022. С. 71-74. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/60200>

6. Перерва П.Г., Борзенко В.І., Кобелева Т.О. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник. Харків: НТУ «ХП», 2019. 1002 с.

7. Зіненко К.А., Кобелева Т.О. Система індикаторів оцінки економічної безпеки будівельного підприємства. *Інноваційна модернізація економіки України в умовах своїнтеграційних процесів*: матеріали 7-ї Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 15-16 листопада 2022 р. / орг. ком.: О.І. Маслак [та ін.]; Кременчуп. нац. ун-т ім. М. Остроградського [та ін.]. Електрон. текст. дані. Кременчук, 2022. С. 376-379.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Лепетень Д.А., здобувач вищої освіти,

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Перерва П.Г., доктор економічних наук, професор,

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6256-9329>

В останні роки на території України почав розвиватися екстремальний туризм. Різноманітна і мальовнича природа, багаті культурні та історичні традиції створюють можливості для розвитку екстремальних турів.

Екстремальний туризм представляється перспективним видів туризму в нашій країні. Особливо в сучасних умовах війни, коли галузь переживає кризу, екстремальний туризму може завоювати ринок, привабить велику кількість туристів, що надають перевагу активному відпочинку.

Сьогодні екстремальний туризм має різні форми організації: тури на виживання, ралі на складному рельєфі, тури до місць природних та техногенних катастроф, спортивні ігри та змагання, а також підводний туризм, рафтинг, скелелазіння тощо. Незважаючи на широкі